

LAUDÁCIÓ

Kontra Miklós a MANYE 2023. évi tiszteletbeli tagjává választása alkalmából

Ebben az évben a Magyar Alkalmazott Nyelvszerek és Nyelvtanárok Egyesülete Kontra Miklós nyelvész munkásságát ismerte el azzal, hogy a választmány őt választotta az egyesület tiszteletbeli tagjává.

Engedjék meg, hogy rögtön valami személyessel kezdjem. Kontra Miklós megosztó személyiség. Sokan kedvelik egyenességéért, szókimondó természetéért, hogy könnyűfalazás nélkül mond igent vagy nemet; mások pedig ugyanezért nem. Amikor azon gondolkodtam, kihez vagy mihez is tudnám hasonlítani, az jutott eszembe: *olyan, mint egy bátor oroszlán*. Amikor nyolc évvel ezelőtt a Károli Gáspár Református Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékére jött át a szegedi Angoltanár-képző és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszékről, tanszékvezetőként kicsit izgultam, mert néhányan figyelmeztettek: „nehéz természete van, jajj lesz nektek” – bármit is jelentsen mindez. Aztán megláttuk:) Kaptunk egy kedves, segítőkész, udvarias kollégát, aki szeret tanítani, önzetlenül segíti a fiatal kollégák tudományos munkáját, akit a tudomány és a kutatás iránti mély tisztelet jellemez; és aki humoros, szarkasztikus megjegyzéseivel feldobta a napunkat, és a közös egyetemi vacsorákon, nagy hozzáértéssel, mindig a legjobb bort választotta a csapat számára.

Kontra Miklós 1950. október 12-én született Budapesten. 1974-ben végzett a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen angol–oroszlán tanári szakon. Ezt követően a szegedi Angol Nyelv és Irodalom Tanszéken oktatott. 1985–2010 között az MTA Nyelvtudományi Intézetének tudományos főmunkatársa, az Élőnyelvi Osztály vezetője; 2015-ig a Szegedi Tudományegyetem BTK Angoltanár-képző és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszékének egyetemi tanára; majd 2015 és 2020 között a Károli Gáspár Református Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszéke egyetemi tanára, 2020 óta a Károli Gáspár Református Egyetem professor emeritusa.

1978–81 között az amerikai Indiana University at Bloomington magyar lektora volt, 1992–93-ban ugyanott Fulbright ösztöndíjas kutató, 1995–96-ban a Michigan State University-n volt ACLS ösztöndíjas, 2003-ban ugyanott Fulbright ösztöndíjas kutató. Ezen túl 2016 óta Makovecz professzor a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán, Beregszászban.

1987-ben lett a nyelvstudomány kandidátusa, disszertációjának címe „Fejezetek a South Bend-i magyar nyelvhasználatból”. 2006 óta az MTA doktora címet viseli.

Kutatási területe a szociolingvisztika, nyelvpolitika, kiemelten a magyar nyelv Magyarországon és a környező államokban, az amerikai-magyar kétnyelvűség és a nyelvi emberi jogok. 1995-ben jelent meg a *Hungarian Sociolinguistics* című mű az

International Journal of the Sociology of Language (Berlin and New York, Walter de Gruyter) 111. számaként, a folyóiratszámot Kontra Miklós és Pléh Csaba szerkesztette. A *Journal of Sociolinguistics* (1997–2006), a *Language Policy* (2001–2009), a *Sociolinguistic Studies* (2007–2009), az *Alkalmazott Nyelvtudomány* (2001–2014), a *Modern Nyelvoktatás* (1995–2011) folyóiratok, a *Linguistic Diversity and Language Rights* könyvsorozat (Multilingual Matters, 2004–2021), és a *Studies in Language Variation* könyvsorozat (Benjamins, 2006–2019), valamint a *Journal of Linguistic Geography* (2012–) szerkesztőbizottsági tagja.

Részt vesz az Országos Doktori Tanács munkájában; témavezetőtjei közül 4,5 fő nyerte el a PhD-fokozatot. 2001 és 2015 között az SZTE Nyelvtudományi Doktori Iskola Angol Alkalmazott Nyelvészeti Programjának vezetője volt.

Tizenegy könyve jelent meg, kettő angolul; hat tankönyve jelent meg; tizenhét tanulmánykötetet szerkesztett. Több mint 200 tanulmánya jelent meg, idézettsége meghaladja a 900-at. Iskolateremtő munkásságának egyik legfontosabb eredménye, hogy a magyarországi és a határon túli szociolingvisztikai kutatásokat és kutatókat összekapcsolta, 1988-ban munkatársaival elindította az Élőnyelvi Konferenciák sorozatát, az ezeken elhangzott előadások írott anyagából kiadott tanulmánykötetek pedig rendszeresen megjelennek, és egyúttal hozzájárultak a magyar nyelvszemlélet határtalanításához is. Ezen túl több alkalommal is a MANYE kongresszusok és vitaülések előadója volt.

2017-től az MTA Domus Kuratórium elnöke. Több nagy kutatás/tudományos projekt vezetője, illetve résztvevője volt, például „A magyar nyelv Horvátországban” (2013–2016), a „Nyelvjárás és sztenderdizálódás Szeged lakosságának nyelvhasználatában” (2013–2016), a „Nyelvi vélekedések mintázatai Szegeden és környékén – perceptuális dialektológiai vizsgálat” (2021–2025) című projekteké.

Számos jelentős kitüntetés, díj birtokosa, többek között az Országgh László-díj (2006) és a Magyar érdemrend tisztikeresztje (2017). Részletes életrajza és eredményei megtalálhatók itt: <https://btk.kre.hu/index.php/kontra-miklos>.

Kontra Miklós eredményei meghatározóak és megkerülhetetlenek az alkalmazott nyelvészet (a „hasznos nyelvészet”, a „felelős nyelvészet”) területén, évtizedeken át végzett tudományos, tudományszervezői, vezetői és iskolateremtő munkássága elismeréseként választotta a MANYE tiszteletbeli tagjává.

Prof. dr. Fóris Ágota
a MANYE alelnöke

Magyar Alkalmazott Nyelvészek és Nyelvtanárok Egyesülete
Budapest, 2023. március 17.